

Sygnatura akt III U 1231/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Konin, dnia 26-02-2014 r.

Sąd Okręgowy w Koninie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia – **SO Maria Dorywalska**

Protokolant: sekretarz sądowy Marcin Jamrószka

przy udziale

po rozpoznaniu w dniu 06-02-2014 r. w Koninie

sprawy **M. W.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

o **wysokość emerytury**

na skutek odwołania **M. W.**

od decyzji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

z dnia 24-09-2013r. znak: (...)

1. Zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje M. W. prawo do ustalenia wysokości emerytury z zastosowaniem przelicznika 1,2 do okresu pracy górniczej w (...)Kopalni (...) w T. od 1.12.2008r. do 22.03.2012r. na stanowisku nadsztygara i sztygara objazdowego urządzeń mechanicznych.
2. W pozostałym zakresie odwołanie oddala.

Sygnatura akt III U 1231/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 24 września 2013r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. przyznał M. W. emeryturę górniczą od dnia 16 września 2013r., tj. od nabycia uprawnień do emerytury.

Organ rentowy ustalił wskaźnik podstawy wymiaru w wysokości 251,07% i wskaźnik ten został ograniczony do 250%. Nadto do ustalenia wysokości emerytury ZUS uwzględnił wnioskodawcy 29 lat i 1 miesiąc okresów składkowych i 6 lat i 1 miesiąc okresu nieskładkowego. Do okresów pracy górniczej zastosowano przelicznik: 1,2 do 294 miesięcy. Wysokość emerytury wyniosła 4.470,30 zł

Odwołanie od tej decyzji wniósł M. W., domagając się zmiany decyzji i zastosowania przelicznika 1,2 do okresu zatrudnienia w Kopalni (...) w T. na stanowisku nadsztygara i sztygara objazdowego urządzeń mechanicznych od 1.12.2008r. do 18.01.2013r.

Pozwany organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie podnosząc, że prawo do zastosowania przelicznika 1,2 mają tylko ci pracownicy, którzy faktycznie stale wykonują pracę na odkrywce, tj. w uzbrojonym wyrobisku odkrywkowym nie zaś pracownicy dozoru.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

M. W., urodzony (...) złożył w dniu 16 sierpnia 2013r. do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wnioski o emeryturę górniczą. Do wniosku dołączył świadectwo wykonywania pracy górniczej z dnia 10.12.2012r. wystawione przez (...) Kopalnię (...) w T., z którego wynika, że wnioskodawca był zatrudniony w tym zakładzie od 1.08.1974r. do nadal. W tym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę górniczą określoną w art. 36 ust. 1 pkt 4 i 5 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. Nr 162 poz 1118) :

- od 01.11.1982r. do 01.09.1983r. – stanowisko nadgórnika - cz. D pkt 1,
- od 24.09.1984r. do 31.03.1985r. – stanowisko dozorca odpowiedniej specjalności w oddziale związanym z utrzymaniem ruchu - cz. D pkt 2,
- od 01.04.1985r. do 31.12.2002r. – stanowisko sztygara zmianowego oddziału związanego z utrzymaniem ruchu – cz. C pkt 2,
- od 01.01.2003r. do 30.11.2008r. – stanowisko sztygara oddziałowego oddziału związanego z utrzymaniem ruchu - cz. C pkt 1,
- od 01.12.2008r. do nadal – stanowisko nadsztygara i sztygara objazdowego urządzeń mechanicznych - cz. B pkt 1,

Wnioskodawca nie dołączył karty ewidencyjnej, zawierającej wykaz liczby dniówek z żadnego okresu pracy górniczej.

Na podstawie powyższych dokumentów organ rentowy uwzględnił wnioskodawcy okresy pracy górniczej zaliczonej w wymiarze 1,2 od 1.11.1982r. do 30.11.2008r. (k.18-19) z wyłączeniem urlopów bezpłatnych i zasadniczej służby wojskowej.

Natomiast do okresu pracy na stanowisku nadsztygara i sztygara objazdowego urządzeń mechanicznych organ rentowy nie zastosował przelicznika, bowiem w jego ocenie jest to stanowisko dozoru i kierownictwa ruchem zakładu i w celu przeliczenia tego okresu przelicznikiem 1,2 wnioskodawca powinien przedłożyć kartę ewidencyjną dotyczącą zjazdów na odkrywce. Przelicznik 1,2 miałby zastosowanie tylko do tych miesięcy, w których wnioskodawca pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na odkrywce.

Zatem przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było to, czy okres pracy górniczej na stanowisku nadsztygara i sztygara objazdowego urządzeń mechanicznych od 1.12.2008r. do 18.01.2013r. powinien być przeliczony z zastosowaniem przelicznika 1,2.

Poza sporem jest, że z dniem 1 grudnia 1993r. powierzono wnioskodawcy stanowisko nadsztygara i sztygara urządzeń mechanicznych. Jego praca na tym stanowisku polegała na sprawowaniu nadzoru i koordynacji pracy oddziału (...)w zakresie planowo – zapobiegawczych przeglądów i remontów sprzętu technologicznego (mechanicznego), zabezpieczeniu sprawnego i szybkiego usuwania skutków zaistniałych awarii sprzętu technologicznego, rozwijaniu regeneracji części i zespołów zamiennych dla sprzętu technologicznego, zapewnieniu wykonywania prac przez oddział (...) zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa górniczego, zarządzeniami i przepisami bhp, stanem wiedzy technicznej i zasadami gospodarności, nadzorowaniu i przeprowadzeniu okresowych kontroli stanu technicznego maszyn i urządzeń zgodnie z obowiązującymi przepisami. W przypadku nieobecności osób dozoru wnioskodawca na oddziale pracował jako sztygar zmianowy. Sprzęt mechaniczny to dźwigi, spycharki, dźwignice, sprzęt pomocniczy, koparki. Pracę na tym stanowisku wykonywał na odkrywce we wkopie. Taką pracę w okresie od 1.12.2008r. do 22.03.2012r. wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na odkrywce. Otrzymywał tzw. dodatek wkopowy.

W dniu 22 marca 2012r. uległ wypadkowi w pracy i od tego czasu przebywał na zwolnieniu chorobowym, świadczeniu rehabilitacyjnym i rencie. Od 22 marca 2012r. do końca zatrudnienia faktycznie nie wykonywał pracy na rzecz Kopalni.

Wnioskodawca w 1985r. uzyskał zaświadczenie Okręgowego Urzędu Górniczego w P. potwierdzające, że posiada kwalifikacje do zatrudnienia na stanowisku osoby dozoru średniego o specjalności mechanicznej w odkrywkowych zakładach górniczych, a w 2006. do zatrudnienia na stanowisku osoby dozoru wyższego o specjalności mechanicznej w odkrywkowych zakładach górniczych

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach ZUS, akt osobowych wnioskodawcy, zeznań wnioskodawcy. Treść dokumentów nie budziła wątpliwości i nie była też kwestionowana przez żadną ze stron. Sąd uznał za wiarygodne zeznania wnioskodawcy, gdyż są zgodne z pozostałym materiałem dowodowym zebrany w sprawie.

Poza sporem jest, że M. W. spełnił warunki do nabycia prawa do emerytury górniczej na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. DzU Nr 153 z 2009r. poz. 1227 ze zm.).

Sporna natomiast była wysokość tego świadczenia, a w szczególności okresy pracy górniczej, co do których należy zastosować przelicznik 1,2.

Zgodnie z treścią art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przy ustalaniu wysokości emerytur górniczych stosuje się następujące przeliczniki :

- 1) 1,5 za każdy rok pracy górniczej wykonywanej pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy;
- 2) 1,8 za każdy rok pracy, o której mowa w art. 50d;
- 3) 1,4 za każdy rok pracy w pełnym wymiarze czasu pracy, o której mowa w art. 50c ust. 1 pkt 1-3 i 5-9, wykonywanej częściowo na powierzchni i częściowo pod ziemią;
- 4) 1,2 za każdy rok pracy, o której mowa w art. 50c ust. 1 pkt 4 i 5, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na odkrywce w kopalniach siarki i węgla brunatnego, w kopalniach otworowych siarki oraz w przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalń siarki i węgla brunatnego.

Wnioskodawca ma przeliczone okresy pracy górniczej z zastosowaniem przelicznika 1,2 (294 miesiące) tj. od 01.11.1981r. do 30.11.2008r. na stanowisku nadgórnika dozorczy odpowiedniej specjalności w oddziale związanym z utrzymaniem ruchu, na stanowisku sztygara zmianowego i oddziałowego oddziału związanego z utrzymaniem ruchu.

Sporny był natomiast okres pracy wnioskodawcy w (...)na stanowisku nadsztygara i sztygara objazdowego urządzeń mechanicznych.

Wnioskodawca domagał się przeliczenia okresu pracy górniczej od 1.12.2008r. do 18.01.2013r. z zastosowaniem przelicznika 1,2 określonego w pkt 4 w/powołanego przepisu.

Jak wynika z powołanego przepisu jedynym warunkiem zastosowania przelicznika 1,2 jest wykazanie, że praca górnicza była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na odkrywce. Wbrew wywodom pozwanego przepis ten nie uzależnia zastosowania powyższego przelicznika od przedłożenia wykazu dniówek a jedynie od tego, by praca była wykonywana stale i w pełnym wymiarze jako praca na odkrywce w kopalni węgla brunatnego.

Termin "praca wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy" nie został wprawdzie zdefiniowany przez ustawodawcę, ale powszechnie przyjmuje się, że chodzi o pracę należącą do podstawowych określonych zadań pracownika wykonywaną stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, liczoną na podstawie Kodeksu pracy. Zważyć należy, iż gdyby ustawodawca chciał dodatkowo uzależnić

zastosowanie przelicznika 1,2 (poza warunkiem: "praca wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na odkrywce") od wykazu dniówek, to warunek taki zawarłby w art. 51 ust. 1 pkt 4 lub art. 50 c ust. 1 pkt 4 ustawy emerytalnej z 17 grudnia 1998 r. Jeżeli jednak zdecydował się na odrębne potraktowanie osób zatrudnionych na stanowiskach dozoru oraz w odniesieniu do nich nie wymienił dodatkowo warunku legitymowania się wykazem dniówek, to wykładnia gramatyczna i celowościowa powołanych przepisów musi wskazywać, że warunek taki w takim przypadku nie istnieje.

Z mocy art. 194 cyt. ustawy do czasu wydania przepisów wykonawczych pozostają w mocy przepisy wykonawcze wydane na podstawie ustaw, które straciły moc i nie są sprzeczne z niniejszą ustawą. Wobec tego nadal ma zastosowanie akt wykonawczy wydany w delegacji art. 5 ust. 5 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin z 1 lutego 1983 r. (Dz. U. Nr 5, poz. 32 ze zm.) - zarządzenie nr 9 Ministra Przemysłu i Handlu z 23 grudnia 1994 r. w sprawie określania stanowisk kierownictwa ruchu i dozoru ruchu pod ziemią, w kopalniach siarki i kopalniach węgla brunatnego.

Paragraf 1 cyt. zarządzenia stanowi, że zarządzenie określa stanowiska dozoru ruchu, na których zatrudnienie uważa się za pracę górniczą w rozumieniu przepisów ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym górników - załącznik nr 3 dotyczy stanowisk w kopalniach siarki i węgla brunatnego. Ten załącznik wymienia stanowisko zajmowane przez odwołującego:

- w części B (stanowiska wyższego dozoru ruchu zakładu) pkt 1 stanowisko nadsztygara i sztygara objazdowego urządzeń mechanicznych.

Prace na tym stanowisku odwołujący wykonywał w okresie od 1.12.2008r. do wypadku tj. 22.03.2012r. pracując stale i w pełnym wymiarze czasu pracy co potwierdził pracodawca w świadectwie pracy górniczej.

Podkreślić również należy, że zagadnieniem przeliczenia okresów pracy górniczej z zastosowaniem przelicznika 1,2 zajmował się już Sąd Najwyższy, który w uzasadnieniu uchwały z dnia 8.08.2007 r. sygn. II UZP 3/07 (OSNP 2007/23-24/355) wyjaśnił, że warunek pracy "w pełnym wymiarze" jest spełniony, jeżeli umowa o pracę górniczą (art. 50c ust. 1 pkt 1-9) zawarta jest na tzw. pełny etat. Ustawodawca nie wskazał bezpośrednio, kiedy należy uważać, że praca jest wykonywana pod ziemią "stale", nie definiuje jej, ani nie upoważnia do wydania rozporządzenia ustalającego zasady ewidencjonowania tej pracy, nota bene takiego upoważnienia nie było także w poprzednio obowiązującej ustawie z dnia 1 lutego 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin. W ocenie Sądu Najwyższego, praca pod ziemią wykonywana "stale", to praca która z natury rzeczy może być wykonywana tylko pod ziemią. O tym zatem czy praca jest wykonywana pod ziemią, czy na odkrywce decyduje rodzaj i charakter pracy wynikający ze stanowiska uzgodnionego w umowie o pracę. Podstawą do ustalenia długości okresów pracy górniczej może więc być wyłącznie umowa o pracę określająca stanowisko oraz lista obecności potwierdzająca faktyczny okres wykonywania pracy. Dni nieobecności w pracy z powodu choroby nie są bowiem uwzględniane w stażu pracy górniczej (z wyjątkiem określonym w art. 50c ust. 1). Sąd Najwyższy podkreślił także, że gdyby określenie "na odkrywce" rozumieć jako miejsce wykonywania czynności, a nie miejsce zatrudnienia w kopalni odkrywkowej, to pracownicy dozoru ruchu i kierownicy ruchu kopalni byłiby w gorszej sytuacji niż osoby zatrudnione na określonych stanowiskach w przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalni siarki i węgla kamiennego, co do których nie ma wymogu, aby pracowali na odkrywce. Zatem rozważania w kwestii ustalenia pojęcia "na odkrywce" (bezpośrednio w wyrobisku czy także na przedpolu) nie mają znaczenia. Ustawa nie przewiduje bowiem żadnego specjalnego trybu stwierdzania stałości zatrudnienia, a w szczególności nie domaga się przedłożenia kart ewidencyjnych zawierających ilość dni przepracowanych na odkrywce.

Przelicznik 1,2 przysługuje za każdy rok pracy, o której mowa w art. 50c ust. 1 pkt 4 i 5, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na odkrywce. W przedmiotowej sprawie nie ulega wątpliwości, że odwołujący wykonywał pracę górniczą w spornym okresie od 22.03.2012r. (daty wypadku) stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Potwierdza to pracodawca w świadectwie pracy górniczej jak i innych zaświadczeniach.

W związku z powyższym sporny okres pracy górniczej na stanowisku nadsztygara i sztygara objazdowego urządzeń mechanicznych od dnia 1.12.2008. do dnia 22.03.2012r. – do dnia wypadku powinien zostać przeliczony wnioskodawcy z zastosowaniem przelicznika 1,2.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd zmienił zaskarżoną decyzję i na podstawie art. 477 14 § 2 kpc orzekł jak w pkt I i II wyroku.

SSO Maria Dorywalska